

ANKARAN ▶ Predsednik vlade in SDS o volitvah, plačah, medijih,

gospodarskem kriminalu, Univerzi na Primorskem in športnikih

Janez Janša: Danes ni nedotakljivih

Premier in predsednik Slovenske demokratske stranke Janez Janša je prepričan, da lahko uspešno ponovi mandat. Svojo kampanjo zato gradi predvsem na minulem delu in izkušnjah, ki si jih je celotna vladna ekipa nabrala med predsedovanjem Svetu EU. Prepričan je, da bodo v prihodnje sumi gospodarskega kriminala raziskani in da je prav njegova vlada ustvarila razmere, da se bo to lahko tudi zgodilo. Verjame v sobivanje koprškega pristanišča z okoljem, obžaluje, da se je vprašanje igralništva spolitiziralo, in pričakuje, da bodo odgovorni za finančne težave Univerze na Primorskem za svoje odločitve tudi odgovarjali.

▶ **Gospod predsednik, nekateri ocenjujejo, da bodo letošnje volitve usodne in bodo imele dolgoročne posledice. Kakšna je vaša ocena?**

“Vsake volitve so pomembne. Usodne so bile le prve, leta 1990, ko je Slovenija prekinila z enopartijskim režimom in vzpostavila parlamentarno demokracijo. Od takrat dalje imajo ljudje vsakokrat izbiro, ki jo poznajo. Ta pomembno vpliva na okoliščine v naslednjem mandatu. Je pa res, da so pred nami pomembni časi. Takšni, ki terjajo oblikovanje čim širše razvojne koalicije in združevanje najboljših potencialov.”

▶ **Kako ocenjujete strankarsko razmerje moči v tem trenutku?**

“Morda se bolj kot doslej volivci opredeljujejo za dve močnejši stranki. Vsi ostali pa teknujejo za nižja mesta. Vendar so to napovedi javnomnenjskih raziskav. Velikokrat so bili volilni rezultati že drugačni, kot so

ponujali spremembo. Sedaj to ponuja opozicija. Ste zato v slabšem položaju?”

“Razmere so danes drugačne. Takrat je šlo za konec obdobja 12-letne vladavine liberalne demokracije. Slovenska demokratska stranka pa sedaj končuje šele prvi mandat. Ta je bil, realno gledano, še krajši za kakšno leto zaradi priprav in vodenja EU, in s tega vidika je ta klic po radikalnih spremembah po mojem mnenju neprimerljiv s tistim, kar je bilo pred štirimi leti.”

Tajkuni in volitve

▶ **Podpora vaši stranki raste, enako velja po nekaterih ocenah tudi za vladu. Čemu prepisujete večanje podpore, tudi boju proti tajkunom?**

“Temu ne pripisujem prevelikega pomena, tudi ne uporabljam besede boj ali vojna, ker ne gre za to. Gre za to, da pravna država normalno funkcionira. Tisti, ki se tega bojujejo, tem ukrepom

“Mislim, da je bistvena razlika med občutki pred štirimi leti in občutki zdaj vendarle ta, da se danes ve, da ni nedotakljivih.”

napovedali. O tem ne bi spekuliral in tudi ne bi ocenjeval drugih. Slovenska demokratska stranka je na te volitve dobro pripravljena, program smo pripravljali dve leti. Temelji na osnovnem izhodišču, kije blaginja za vse. In na dobrem predlogu vladne ekipe. Naša prednost je tudi v izkušnjah, ki smo si jih pridobili med predsedovanjem EU in v politiki povezovanja. Sposobni smo sodelovati z vsemi strankami, ki bodo pišle v parlament.”

▶ **Na volitvah leta 2000 ste**

nadevajo druga imena. S tem ne mislim na novinarje, ampak na tiste, ki so zagnali vik in krik, ko je po obdobju priprav in vzpostavljanja neodvisnih organov za boj proti gospodarskemu kriminalu prišlo do prvih rezultatov. Delovanje pravne države, enakost pred zakonom in pregon gospodarskega kriminala ne sme biti nekaj posebnega, ampak stalnica. Ključno vprašanje današnjega trenutka je, kako zagotoviti nadaljevanje sedanega hitrega razvoja in pravično delitev ustvarjenega.”

“Zagotovo pa je siva lisa pri sodni obravnavi pri gospodarskem kriminalu, ker se nekatere stvari predolgo vlečejo.”

▶ **Ljudi pa vendarle zanima, ali bo kdo končal za zapah.**

“O tem, ali bo kdo končal za zapah, odločajo sodniki, sodstvo pa je neodvisna veja oblasti. Njih ne volimo na volitvah, sodniki imajo trajen mandat, izvršilna oblast ni poklicana, da odgovarja na to vprašanje. Kar je v naši moči, smo in bomo tudi v prihodnje zagotovo naredili,

peleje nikamor. V realnih okvirih je treba sicer zagovarjati neko prednost domačega, vendar je treba poskrbeti tudi za kakovost izdelkov. Te pa brez zdrave konkurence ni.”

▶ **Pripadnost slovenskim blagovnim znamkam torej ne pomaga kaj prida slovenskemu gospodarstvu?**

Mnoge slovenske blagovne znamke so dobro uvelja-

to pa je, da bodo tudi sumi kriminalnih dejanj na področju gospodarstva raziskani, da bodo pristojni organi imeli vse pogoje za delo in da ne bo političnega vpliva na njihovo delo. Zagotovo pa je siva lisa pri sodni obravnavi pri gospodarskem kriminalu, ker se nekatere stvari predolgo vlečejo. Za pospeške je potreben tudi zdrav javni pritisk. Pri odkrivanju in pregonu pa je treba nadaljevati začetno delo, ki je v zadnjem letu in pol že začelo dajati rezultate. Mislim, da je bistvena razlika med občutki pred štirimi leti in občutki zdaj vendarle ta, da se danes ve, da ni nedotakljivih.”

▶ **Kako odgovarjate Ivanu Zidarju na njegovo socialno tempirano bombo? Zidar namreč opozarja, da boste z morebitno vključitvijo SCT na tako imenovani črni seznam ogrozili nekaj deset tisoč delovnih mest.**

“Tu ne gre za vprašanje socialne bombe, tudi zaradi tega, ker je v Sloveniji veliko povpraševanje po delovni sili. Za profile v gradbeništvu pa sploh ni nikakršne krize. In tako bo tudi v prihodnje, saj bo Slovenija nadaljevala z obnovo železniške infrastrukture ter gradnjo razvojnih osi oziroma posodabljanjem omrežja državnih cest. Vlada mora skrbeti za denar davkoplačevalcev. Ni mogoče pristati na to, da delo opravljajo tisti, ki ga opravljajo slabo. Nekdo, ki gradi hišo in mu izvajalec napačno vzida vrata, bo naslednjič iskal drugega. Sicer pa bi morala biti ta skrb za delavski razred pri nekaterih v ospredju tudi takrat, ko so lastnili ta podjetja. Takrat so bili menedžerji, danes pa so lastniki. Delavci od te lastnine nimajo nič. Koliko delavcev SCT pa je npr. Zidar povabil v svoja obhodna podjetja, prek katerih je lastnil SCT?”

▶ **Kakšna bo usoda Luke Koper?**

“Dobra. Luka Koper je kvalitetno logistično podjetje, predstavlja vrata v svet za velik del srednje Evrope. Potrebno pa je povezovanje in infrastrukturo in povezave. Drugi železniški tir je naslednja faza. Z nekaterimi tujimi partnerji pa smo se pogovarjali o skupnih podjetjih, kamor bi vstopila tudi nekatera slovenska logistična podjetja in železnice, da se zagotovi denar za nove naložbe. Ti pogovori še potekajo. Preden bodo sprejete kakršnekolikoli odločitve, bodo objavljeni tudi ustrejni mednarodni razpisi za izbor najboljšega ponudnika. Ne gre za prodajo Luke, kot so nekateri spekulirali. Logistika je zanimiva in zelo perspektivna dejavnost.”

Slovensko da, a le kakovostno

▶ **Kupujete slovensko?**

“Ja, če je možno, dajem prednost slovenski kvaliteti, absolutno. Ne pristajam pa na to, da je treba jesti travo zato, ker je slovenska. To ne

▶ **Ljudi pa vendarle zanima, ali bo kdo končal za zapah.**

▶ **Pripadnost slovenskim blagovnim znamkam torej ne pomaga kaj prida slovenskemu gospodarstvu?**

Mnoge slovenske blagovne znamke so dobro uvelja-

vljene in kvalitetne.

▶ **Ampak delavke v Muri nimajo veliko od tega.**

Mura je največja tekstilna tovarna v Evropi. Večina evropske tekstilne proizvodnje se je že zdavnaj preselila drugam. Tisti, ki hoče biti uspešni v tekstilni branži v Evropi, mora biti izjemno kvaliteten. Muri je doslej nekako uspelo, da se je obdržala nad vodo, ampak tu so zakonitosti trga. Kvaliteta in inovativnost je edina rešitev. Z nizko ceno delovne sile nikoli ne bomo konkurenčni npr. Vietnamcem. Vlada lahko pomaga lahko le v okviru pravil igre EU. Mi vsi kot posamezniki

Ne pristajam pa na to, da je treba jesti travo zato, ker je slovenska. To ne pelje nikamor.

pa morda nekoliko še s svojim zgledom. Kandidatke in kandidati SDS bodo na primer kupili vsak po eno Murino obleko. S tem želimo pokazati, da gre za kvalitetne domače izdelke.”

▶ **Kdaj bo torej Murina delavka lahko računala na višjo plačo?**

Ko bodo Murini izdelki dosegali višjo ceno na trgu. V tem mandatu nismo ukiniteli le davka na plače, ki ga ne bo več s prihodnjim letom, ampak smo začeli bistveno zniževati tudi davek na dohodek pravnih oseb in dohodnino. Neto plače so zaradi te davčne razbremenitve sedaj višje. Vendar pa tistim, ki imajo minimalno oz. zajamčeno plačo, to ne pomaga dovolj. Edina rešitev je ustvarjanje novih, bolj kvalitetnih, bolj plačanih delovnih mest, bohris v isti ali drugi branži. Ni smiselno vztrajati nekje, kjer je konkurenca prehuda in ni prihodnosti.”

Ravnotežje je možno

▶ **Kakšna bo usoda Luke Koper?**

“Dobra. Luka Koper je kvalitetno logistično podjetje, predstavlja vrata v svet za velik del srednje Evrope. Potrebno pa je povezovanje in infrastrukturo in povezave. Drugi železniški tir je naslednja faza. Z nekaterimi tujimi partnerji pa smo se pogovarjali o skupnih podjetjih, kamor bi vstopila tudi nekatera slovenska logistična podjetja in železnice, da se zagotovi denar za nove naložbe. Ti pogovori še potekajo. Preden bodo sprejete kakršnekolikoli odločitve, bodo objavljeni tudi ustrejni mednarodni razpisi za izbor najboljšega ponudnika. Ne gre za prodajo Luke, kot so nekateri spekulirali. Logistika je zanimiva in zelo perspektivna dejavnost.”

O plinu, otoku in trgu dela

▶ **Kakšne alternative plinskemu terminalom ponujate za oskrbo z energijo?**

“Ključna alternativa, ki ostaja vse bolj realna, je tako imenovani južni tok, torej inženirski in lokalnega prebivalstva, da gre za turistično in ne za golo igralniško naložbo. Ko so ustvarjeni pogoji, pa je nanje zelo težko odgovarjati.”

▶ **Kako boste lovili ravnotežje med razvojem Luke Koper in ohranjanjem okolja?**

“S tem, da se pri dogra-

ditvah industrijskih ali pa logističnih objektov, kar Luka v bistvu je, upoštevajo okoljevarstveni predpisi in se tudi same posege izvede na tak način, da čim manj motijo neposredno okolico. To je možno, marsikje po svetu so zgradili takšne objekte in jih dobro umestili v prostor. Pri tem je treba absolutno upoštevati predpise, ki govorijo o tem, koliko hrupa v okolju je sprejemljivo ipd. Tu bo potreben kompromis, ki ne bo zavrl razvoja, hkrati pa ne bo poslabšal kvalitete življenja prebivalcev, ampak ga bo z dodatnimi vlaganji v krajevno infrastrukturo izboljšal.”

▶ **Je temu namenjeno tudi pol koncesije, ki jo bo prejemale mesto Koper?**

“Tudi koncesija je na neki način nadomestilo za poseg v prostor za investicije širšega pomena. Luka Koper ni pomembna samo za Slovenijo, temveč za vso srednjo Evropo in EU. Brez nje bi bila Primorska nekaj povsem drugega v razvojnem smislu.”

▶ **Ste se dokončno odpovedali igralniškemu projektu ameriškega Harrah's Entertainment?**

“Ko je šlo za pogajanja o pritegnitvi tujih partnerjev v igralniško dejavnost, smo upoštevali napovedi o potrebi po širjenju zaledja za to dejavnost in oceno, da Goriška in Posočje potrebuje naložbe v turizem nasploh, ne samo v igralnice. Do tega ni prišlo, tudi zato, ker se je zadeva spolitizirala. Meni osebno se to zdi to škoda. Da pa je bila naša prognoza z ekonomskega vidika pravilna, se kaže tudi v rezultatih Hita, ki ima upad prometa zaradi padca standarda v Italiji.”

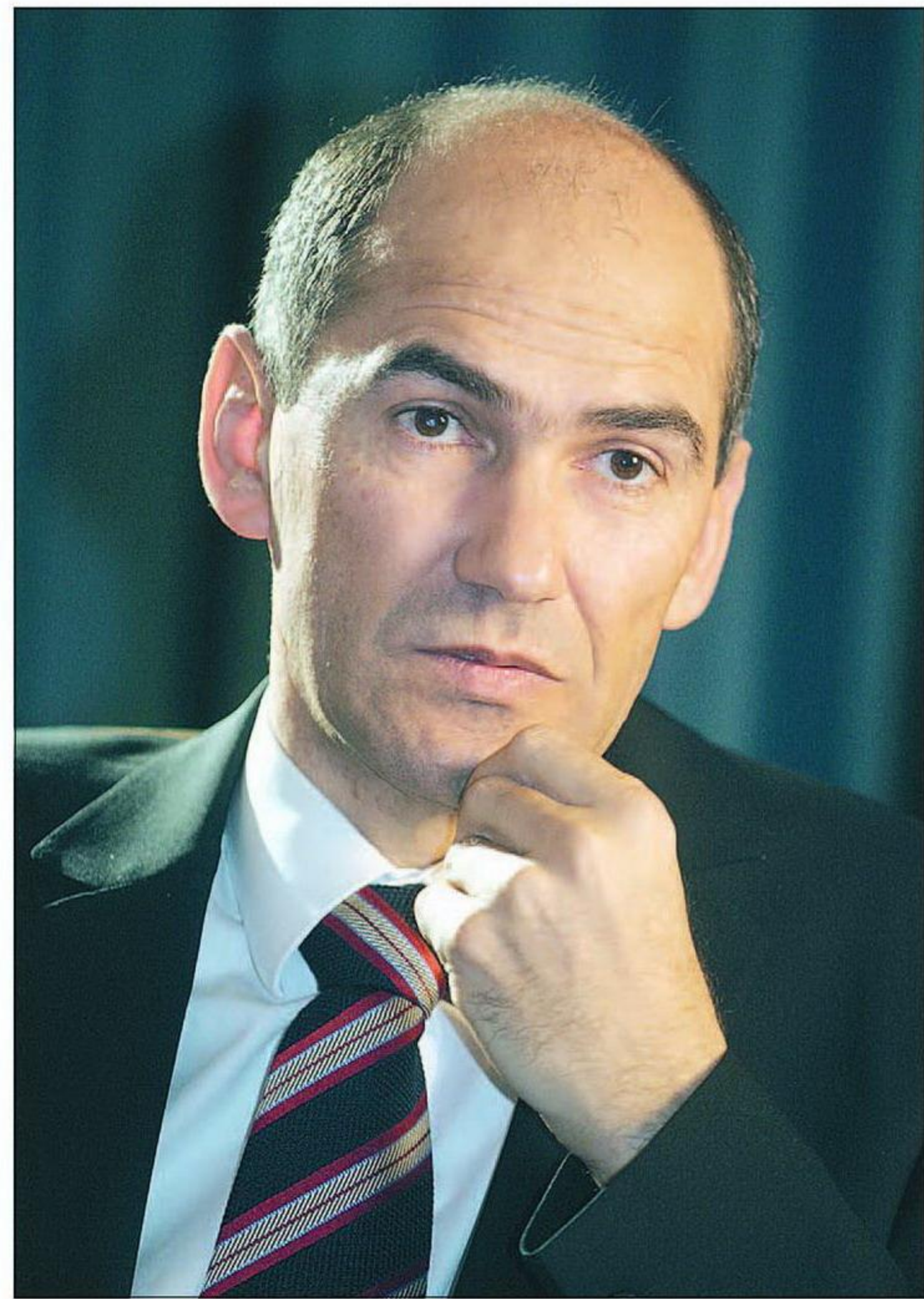
▶ **V kolikšni meri ste se umaknili iz projekta zaradi pritiskov civilne družbe?**

Odpor je bil zelo hud, veliko je bilo tudi dezinformacij. Napaka Hita je bila v tem, da ni pravočasno informiral predstavnike civilne družbe in lokalnega prebivalstva, da gre za turistično in ne za golo igralniško naložbo. Ko so ustvarjeni pogoji, pa je nanje zelo težko odgovarjati.”

O plinu, otoku in trgu dela

▶ **Kakšne alternative plinskemu terminalom ponujate za oskrbo z energijo?**

“Ključna alternativa, ki ostaja vse bolj realna, je tako imenovani južni tok, torej inženirski in lokalnega prebivalstva, da gre za turistično in ne za golo igralniško naložbo. Ko so ustvarjeni pogoji, pa je nanje zelo težko odgovarjati.”

posebej za gradnjo plinskega terminala na morju. To je zelo neprimerna lokacija iz različnih razlogov in skoraj prepričan sem, da do tega posega ne bo prišlo.”

▶ **Ali ni tudi za Italijane ta rešitev primernejša kot plinski terminal?**

Zagotovo. Vendar v tem trenutku pogajanja še potekajo in južni tok je opcija, ki še ni 100-odstotna. Upam pa, da bodo pogajanja končana do konca leta in bo to tudi bistveno vplivalo na odločitve italijanske strani.”

Kar pa zadeva nagrad vrhunskim športnikom, je tukaj zagotovo siva lisa, ki jo je treba še rešiti.

▶ **Kaj pa Izolski otok, je še aktualen?**

“Je v načrtu je najkasneje do leta 2023. Veliko držav je že opravilo takšne posege na ekološko nesporen način. V Sloveniji je možno kombinirati izgradnjo infrastrukture ali predorov z nasipom, ki ga potrebujemo za izgradnjo otoka. Za Slovenijo, ki ima relativno kratke obalne pas, je to zagotovo dobra priložnost. Vendar pa potrebujemo najprej

tehtne okoljevarstvene in ekonomske študije.”

▶ **Kako boste povečali fleksibilnost trga dela? To posebej zanima mlade.**

“V tem mandatu smo spremenili delovnopravno zakonodajo, in sicer do točke, kjer je bilo možno doseči soglasje. Nobena stran pa ni bila popolnoma zadovoljna. Vendar se te spremembe že poznajo tudi pri zaposlovanju mladih. V treh letih se je brezposelnost mladih do 26. leta znižala s 26 na 16 odstotkov ob koncu

lanskega leta, junija letos pa na 13 odstotkov. Še nikoli doslej ni bilo takšnega napredka na tem področju. Res je, da je veliko zaposlitev za določen čas, vendar je to odziv delodajalcev na tog delovni režim. Treba je doseči, da nekdo, ki je zaposlen za določen čas, še posebej mlad človek, ni prikrajšan pri zadevah, kot so garancije za kredite, potrdila pri prejemanju stanovanjskih kreditov ipd. Vendar je

to problem nefleksibilnega bančnega sistema v Sloveniji, kjer je treba še kar nekaj postoriti.”

Normalizacija medijev

▶ **V kakšnih odnosih ste tačas z mediji?**

“Stanje v tem mandatu je za vladu težko, kritika je totalna, vendar je to bistveno bolj normalno, kot je bilo v času vladavine LDS in SD. Hočem reči, da je v prejšnjem mandatu večina medijev radikalno kritizirala opozicijo, zdaj pa radikalno kritizirajo vladu. Stanje, kot ga imamo sedaj, je torej bolj normalno in bolj demokratično, kot je bilo včasih.”

▶ **Gledate nacionalno TV?**

“V zadnjem letu sem verjetno gledal najmanj televizije v svojem življenju.”

▶ **Na nacionalni RTV boste plat zvona zaradi pomanjkanja denarja. Boste vendarle povšali naročnino?**

“Osebno temu nisem naklonjen in mislim, da to tudi ni prava rešitev. Ne vem natančno, kaj kažejo izračuni. Morda se bo izkazalo dru-

gače. Mislim pa, da so na nacionalni RTV še velike notranje rezerve, ki jo je treba izkoristiti. Potem šele lahko obremenimo gledalce oz. davkoplačevalce.”

Odgovorni naj plačajo

▶ **Kdaj bo vlada obravnavala problem Univerze na Primorskem in Investicije Armerija-Foresterija, ki gre na dražbo?**

“Še bolj aktualno vprašanje je, zakaj je do razmetavanja denarja davkoplačevalcev v tem primeru prišlo, in kdaj bo za to prekoračeno investicijo kdo odgovarjal.”

▶ **Dvakrat je bil sporazum na vladi umaknjen.**

“Vlada obravnava gradiva, ki so pravno korektno pripravljena. Kot rečeno, pa vlada ni zapravila dodatnih milijonov za to investicijo, in tisti, ki so te milijone zapravili, morajo najti tudi rešitev.”

▶ **Kaj lahko ta trenutek obljubite športnikom, ki so bili uspešni na olimpijskih igrah in sedaj opozarjajo na neurejene razmere.**

“Športna infrastruktura je v različnih delih Slovenije različna. Vendar ne gre samo za infrastrukturo, gre tudi za organiziranost, srčnost, pristop, za to, kako okolje živi s športniki. In kjer okolje živi z njimi, se ti problemi tudi rešujejo. Kar pa zadeva nagrade vrhunskim športnikom, je tukaj zagotovo siva lisa, ki jo je treba še rešiti. Vprašanje nadomestil za čas od konca poklicne kariere do pokojnine pa bo treba rešiti tako, da se vseh drugih ne bo postavilo v neenakopraven položaj.”

▶ **Se s temi volitvami končuje tako imenovani kulturni boj ali dobiva le druge oblike?**

“Pred štirimi leti smo naredili velik korak naprej, ker smo iz državnozborskih volitev v veliki meri to temo uspeli umakniti. Na predsedniških volitvah je ponovno izbruhnila, kar zelo obžalujem, ker to ni koristilo nikomur. Na teh volitvah Slovenska demokratska stranka postavlja v ospredje stvari, ki so nas združevale, ne stvari, ki so nas ločevale. Če bodo vse stranke delovale enako, potem bo kulturni boj ostal zunaj teh volilnih razprav. Tako se bo odprl prostor za razpravo o razvojnih vprašanjih, prilaganju okoljskim spremembam in kvaliteti življenja. Kulturni boj in politika izključevanja nas potiskata v preteklost, v prepri in zamudništvo. Slovenija danes potrebuje sodelovanje, mir, varnost in stabilnost. Le na tej podlagi lahko izkoristimo priložnosti, ki so se nam vsem ponudile po vstopu v EU in njenem uspešnem vodenju.”

▶ **Gledate nacionalno TV?**

“V zadnjem letu sem verjetno gledal najmanj televizije v svojem življenju.”

▶ **Na nacionalni RTV boste plat zvona zaradi pomanjkanja denarja. Boste vendarle povšali naročnino?**

“Osebno temu nisem naklonjen in mislim, da to tudi ni prava rešitev. Ne vem natančno, kaj kažejo izračuni. Morda se bo izkazalo dru-

VIDA G. POSINKOVIČ